

Kanada Magyar Újság
Kandó és az angol
közös lapjának legújabb
széles magyar lapja.
Majestatis: szabadon
Előfizetési ára \$3.00
Külföldi országokban \$3.60
Szociálisták, kommunisták
és nyomasztó
Winnipeg, Man.
296 1/2 Main Street

Kanada Magyar Újság

Canadian
Hungarian News
Kandó Magyar Újság
is the leading Hungarian
Newspaper with the largest
circulation in the British
Empire.
*used every Saturday
Subscription Price
In Canada \$3.00
to foreign countries \$3.60
Office and printing plant
296 1/2 Main Street
Winnipeg, Man.

Főszerkesztő: HORDOSY IVÁN Editor

VOL. VI. ÉVFOLYAM

WINNIPEG, MANITOBA, 1929. SZOMBAT FEBRUÁR 9.

NO. 6. SZAM.

Csávossy József albertai farmer lett a Szövetség új elnöke

TÁRSSELNÖKÜL A SZÖVETSÉGI ESZME RÉGI HARCOSÁT, KOVÁCS JÁNOS BÉKEVÁRI LELKESZT
VALASZTOTTÁK MEG — MINDEN TARTOMÁNY ELNÖKÖT VALASZT, AKI EGYÜTTAL A SZÖVETSÉG
KÖZPONTI ALELNÖKE IS LESZ

A társelnöket választó nagygyűlés vezető Demetrovits Dezső calgari ki- küldött felhívja a közgyűlést a jel- lések megerősítésére. Lukács Lajos, ed- montoni kiküldött elnökül ajánlja Csávossy József albertai farmert, az indítvány támogatására szót kér Ko- vács Ferenc, hamiltoni tiszteletes és hangoztató Csávossy példásan mun- kás életét, az általa elért óriási ered- ményeket, azt a tényt, hogy az angol bizottság neki nyújtotta az elismerés pálmáját, agidőn gazdasági szakúdiá sa előtt meghajolva megállapította, hogy a Csávossy farm a legzebb s legjobban vezetett farm Kanadában, — lelkesen pártolja a jelölést, annál is inkább, mert Csávossy semmiféle üzleti érdekeltség körébe nem tarto- zik, mint önálló farmer teljesen füg- getlen s így meg lesz a kanadai fóru- mok előtt kívánatos tekintélye a ránk váró nehéz küzdelemben, viszont régi összeköttetései odahaza is minden aj-

tót megnyitnak előtte, módot nyujtva ezzel sok fájdalmas probléma megoldására.
Elemi erővel tört ki a konvenció tagjaiból az egyhangú lelkesedés és az elnök meghatottságtól remegő han- gon állapította meg, hogy Csávossy József a Kanada Magyar Szövetség újonnan megválasztott elnöke.
Ugyancsak egyhangú lelkesedés e- melte a társelnöki tisztségre Kovács János békevári lelkeszt, aki évek- kel ezelőtől először hangoztatta a ma- gyarság összefogásának szükségét, s aki 27 évi öreg kanadás lévén, már sok barátot szerzett a magyar ügy- nek és fiatal elnök társával karöltve, korát meghazudtoló fiatalos lelkesé- déstől hajtva kétszázötvenen sok érte- kes eredményt fog elérni.
Egyhangú választással alakították újra az intéző bizottságot is: ONTA- RIÓBÓL: Dr. Jánossy István, MANI- TOBÁBÓL: Szabó György, SASKAT- CHEWÁNÓBÓL: Tatter Vilmos, Kony-

ha Ferenc és Fleischacker Frigyes, ALBERTA BÓL: Velejti Vilmost és Lu- kács Lajost választották meg.
Titkárrá újból és ugyanacsk egy- hangulag Istvánffy Miklót választot- ták meg, akinek az első év keserves vergődései közepett szerzett értékes tapasztalatait a Szövetség nem né- külözheti.
Fontos határozata ezenkívül a nagygyűlésnek, hogy minden tarto- mány szövetségi szervezetei maguk fogják megválasztani a maguk tarto- mány elnökét, aki egyuttal a Szövet- ség központi alelnöke is lesz.
A nagygyűlés határozatairól, va- lamint a delegátusok tiszteletére ren- dezett társasvacsoráról és műkedve- lő előadásról lapunk legközelebbi szá- mában részletesen be fogunk számol- ni olvasóinknak, miután nagyobb ter- jedelmű cikket közvetlenül lapzárta előtt nyomdatechnikai okokból nem közölhetünk.

THE WORKING OF DEMOCRACY IN ROUMANIA

To-days mail has brought us a letter from far away Transylvania, once a proud Province of Hungary, but since the shameful Treaty of Trianon, suffering under the yoke of Roumania. The letter is a shining example of the conditions prevailing in the parts robbed from our mother country and we shall publish it below without mentioning names or localities. The reasons for these ommissions will be clear to you after you have read this sorrowful writing.
... You must forgive me for bo-thering you with my lines, you who are a stranger to me. However I once wrote an article in a local paper depicting the conditions prevailing here with regard to the Roumanian atti- tude of oppressing Hungarian schools and the Hungarian language and since this articles was also taken over by our paper, hence I take the liberty of writing.
In the Fall of 1925 I was arrested by the „Siguranca“ (The famous Roumanian Political Police) as a commu- nist. I was accused of writing and publishing a seditious bolshevik pamphlet. They tortured me for four weeks and since they were finally convinced that I never had any deal- ings with the bolsheviks they decided that I must be a Hungarian spy. After a four months investigation by the Siguranca, which four months I spent in an evil smelling, cold and damp cellar they handed me over, though they had not even a faint trace of proof of my guilt to the Military authorities, who condemned me during a mock trial to three years im- prisonment. I, appealed in vain, I was penniless and justice is meted out in Roumania according to one's wealth. During my trial I was further accus- ed that during 1919 I organized an armed resistance in one of the southern towns. In vain did I prove that at the time I was not even that cer- tain place, I was found guilty.
When I was declared a spy, every- body, even my friends deserted me. In Roumania to have anything to do with a person who has been dub- bed a spy can bring nothing but end- less persecution. After sentence has

been passed I was taken to the jail in where conditions were simply be- yond description. Through months and months we lived on beans and potatoes cooked in water, as this is the prisoners fare. Bread I have not seen for months. There are no beds. One board and a thin blanket, that is all. That the place was literally alive with vermin, I do not even mention. In vain did I ask for help, it was not forthcoming. I even applied to the Hungarian Legation in Bucharest, but since I am a Roumanian citizen, they could do nothing.

My superhuman sufferings tem- ped me to an escape. But I was caught, beaten half to death and brought to this ill famed prison where I was again beaten so that I could not get up for three month. Condi- tions are even worse here. Last winter I had to spend amongst these high Karpathians without underwear, clothes or shoes. I covered myself with rags and had to patch my one thin blanket with paper so as to protect myself a little from the biting cold. I started this winter under similar conditions, but received some clothes this X-mas from friends and thus am in a little better position.

Since they did not include the 11 months I spent in the jail of the Si- guranca, I did not receive my free- dom this past November. Now that we have a new Government, I ap- plied for a new trial and have some hopes to be liberated this Spring.
I have thought much of what to do when I leave this jail. I cannot stay in Roumania, because sooner or later they will arrest me again. To go back to mutilated Hungary is im- possible as I would just swell the ranks of the many unemployed. I beseech you to assist me to be admit- ted into Canada. There I shall find peace and rest after my trials and 25 láb magas jégszigeten talált alkalmat és can start life from anew ...

This is the letter. And we have proof that every word of it is true. And all this happened in the year of our Lord 1928, ten years after the War which was fought to make the World Safe for Democracy. We be- lieve there are no comments necessa- ry. The facts speak for themselves. But until such things can go on there will be no peace in the World!

MEGOLDÁSHOZ KÖZELEDIK AZ EGYHÁZI ÁLLAM KÉRDÉSE

RÓMA, február 2. — A történelmi „római kérdés“ elintézésének részle- teire vonatkozólag XI. Pius és Ben- to Mussolini között hamarosan meg- lesz a megegyezés.

Az új pápai állam kiépítésére meg- van egy a pápának, mint Mussolini- nek a határozott terve és ezek, hir- szerint teljesen megegyeznek egymás- sal.

Diplomáciai körökben úgy vannak értesülve, hogy a tárgyalások már a befejezésük közelednek s a közel jövőben hivatalos nyilatkozat fog- meg jelenni egy a pápának, mint Mussoli- nié az aláírásával.

Izgalmas napok a déli sark vidéken

A déli sark jeges világának tudomá- nos-felkutatására indult Byrd, a- merikai expedíciót február 1-én majd- nem végzetes szerencsétlenség érte a Cápá öbölben. Az „Eleanor Bolling“ teherhajó, amely New Zealandból szá- llítja az expedíció részére az élelmet és egyéb szükségességeket csak a vélet- len szerencsének köszönheti, hogy nem süllyedt a tengerfenékre. A Byrd kapitány személyes vezetésével az e- lélmények között, egyet sem sikerült meg- menteni. A kár \$10,000-ra rug, mely- nek egyrésze biztosítás révén megté- rül.

NEGYEN HALTAK MEG GAZMERGEZÉSBEN
MONTREAL, febr. 5. — Egy a- nya és három kis gyermeke gázmér- gezés áldozatául esett, melyet a reg- gel munkából hazaérő Romeo Parent család fő megrettenve fedezett fel. A szerencsétlenség megmentésére mln- den jókárakat hiábavalóan becsúzl.

DARABOKRA SZÁGAGGATTA A DINAMIT

COLLINGWOOD, Ont. febr. 3. — Borzalmas kimenetelű szerencsét- lenség történt tegnap az itteni új ga- bonaelevátor alapjainak építési mun- kálatai alatt. Péter Caution 40 éves munkás dinamitot helyezett el a sziklába s miután már tul sokáig nem robbant fel a patron, azt hitte, hogy elaludt a gyutacs. Közelebb ment fe- lát, hogy újra meggyujtsa, mikor a dinamit mégis felrobbant és a szere- csielen embert apró darabokra szag- gatta.

Angol nagytőkésé- éles kritikája a trónörökös „szocialista” szereplése miatt

LONDON, február 4. — A walesi herceg tudvalegileg meglátogatta a szorongatott angol bányavidékeket, a- hol a munkanélküliség immár fenye- gető méreteket öltött. A trónörökös minden előzetes bejelentés nélkül, vá- ratlanul jelent meg ott, ahol legke- vésebbé várták, hogy mindent leplezet- lenül láthasson.

Az angol bányászok munkanélkü- liségeinek oka kétszázötvenen az, hogy a háború után az angol szén elvesze- tette piacát. Több helyen azonban teljesen kihasználták már a bányá- kat s így ezeken a vidékeken még ak- kor sem lehet munkaalkalomra re- mény, ha valaha is megváltoznék a szénkereskedelmek helyzete.

Auckland faluban egy öreg bá- nyász-meghatottságában szívesülh- dés érte, amint a walesi herceg meglátogatta szegényes lakásában. Alta- lában az a vélemény, hogy a trónörö- kös minden lehető el fog követni a bányamunkások érdekében. Angol ka- pitalista körökben ezt a „szocialista” ízlés szereplését nem veszik jó néven és éles kritikával illeték a trónörö- köst, aki azonban mindennek ellené- re már megkezdte tárgyalásait az angol kormánnyal a munkanélküliség megszüntetése érdekében.

Istállótüz Manitobában

BELMONT, Man. febr. 4. — Georg Thompson helybeli farmer, aki nagy kiállításokon is nyert díjakat telvé- rovalval, elvesztette 15 főből álló tel- jes loállományát a tegnapi tűz alkalmá- val. Egy felborult petróleumlám- pa felgyújtotta a szalmát és a mintá- gazdaság hatalmas istállójára percek alatt lángborult. A megbokrosodott állatok közül, egyet sem sikerült meg- menteni. A kár \$10,000-ra rug, mely- nek egyrésze biztosítás révén megté- rül.

MONTREAL, febr. 5. — Egy a- nya és három kis gyermeke gázmér- gezés áldozatául esett, melyet a reg- gel munkából hazaérő Romeo Parent család fő megrettenve fedezett fel. A szerencsétlenség megmentésére mln- den jókárakat hiábavalóan becsúzl.

Trotzkyt száműzték

A „Rothe Fahne“, amely Moszkva berlini szócsové megerősíti azt a hírt, hogy a szovjet kormány kitiltot- ta Oroszország területéről az orosz vörös hadsereg megteremtőjét, Lenin legkiválóbb segítőjét, Trotzkyt aki családijával együtt már utban is van Konstantinápoly felé.

A vezető körök nyilatkozata sze- rint Trotzkyt azért kellett száműzni, mert „ellenforradalmár”.
Csak nemrég számoltak be a la- pok arról, hogy Moszkvában Trotzky- nak 20 hívét tartóztatták le, akiknek saját titkos nyomdájuk is volt és a szovjet kormány, amely nem tudta rendőrségével Trotzky tevékenységét megakadályozni, azt hiszi, hogy Trotz- kyt kevésebbé lesz veszélyes számára a külföldön, mintha Oroszországban marad.

MOSZKVA, február 3. — Beva-

tozt helyen nyert értesülés szerint a szovjet kormánypárt döntő fellépé- séről az ellenzékkel szemben. Troc- kyt véglegesen kitiltották Oroszország területéről és bár a német hatóságok egyelőre cáfolják a hírt, nem lehetet- len, hogy az orosz kommunisták nagy része előtt még mindig népszerű volt népbiztos Németországban fog mege- lepedni.

Nagy meglepetést okozott politikai körökben az a hír, hogy a szovjetnek Lenin halála óta talán legtöbbet jelen- tő vezérét, Bucharin Nikolájt is kitun- ja a hatalmon levő Stalin elvtárs, hogy meg látszólagos ellenzék se gá- tolja meg a bolszevizmus dorzmainak keresztül hajszolásában.

„FOGAT- FOGÉRT”

KEGYETLENÜL FOLYIK A HARC AFGANISZTANBAN
KARACHI, India, február 4. — Af- ganisztánban ismét harcban állanak egymással Amanullah elzött király és Habibullah az önmagát királlyá kikiáltó bandavezér csapatai között.

Amanullah állítólag újra meg- nyerte a törzsek egy részének bizal- mát és most a főváros visszafoglalá- sára indul. Uta nyomát afgán mód- ra vér és kegyetlenség jelzi s február 2-án Kandahar lakossága személtá- rakra ágyú elé kötöztette a tőle elpár- toltakat és cafatokká lövette őket.

Hír szerint a Szovjet most Ama- nullah trónrajutását szeretné látni, ab- ban a reményben, hogy az erőszakos módon modernizált országban hamá- rabb fog elterjedni a bolszevizmus és így a vörös agitátorok könnyebben fogják elérni Indiát, mint most, am- kor az egyes törzsek fanatikus mo- hámedán felfogása csak akadály Moszkva szemében.

LEÉGETT EGY ALBERTAI ELEVÁTOR

Lethbridge-ről jelentik, hogy az Alberta Pacific gabonakereskedelmi társaság Vulcan állomás melletti ele- vátora nagy szombaton ismeretlen ok- ból kigyulladt és porráégett. Két va- sui kocsi is odaveszett és összesen 40,000 bushel buza esett a lángok mar- talékán.

Becsúzták a dukobor - vezéreket

British Columbia és Washington állam határán levő Grand Forks vá- rosának hetek óta nagy szenációja a dukoborok legújabb összetűzése a csendőrséggel. Ez a közösségben é- lő és dolgozó orosz vallási szekta sok- szor ad beavatkozásra alkalmat a Mountieknak. Legtöbbször a gyere- kek iskolakerülése miatt kerülnek összefütközésbe a törvénnyel. A du- koborok ugyanis nem szeretik, ha gy- rekeik angol iskolába járnak, miután úgy könnyen közömbössé válnak a du- kobor vallás fanatikus és sokszor bi- zony neveléses ceremóniái iránt. A dukoborok — amellet, hogy igen szor- galmas és jóra való nép — furcsán ke- reszttyén és pogány-keverék vallásban hisznek s egyes ünnepélyes alkalmak- kor meztelenre vetkőzve imádkoznak, abban a bahhedelemben, hogy ruha nélkül Isten színe előtt állanak, aki így jobban meghallgatja könyörgéseit- ket.

Eppen ilyen szertartás közben fog- ták el legutóbb a dukoborok néhány vezetőjét a csendőrök és a törvény e- lőtt kell majd megfelelniök, amiért nem engedték gyermekeiket az isko- lába.

HUSZONHAT MATRÓZ LETTE HALALÁT A HÁBORÚ TENGEBEN

LEIXOES, Portugália, febr. 5 — A német Delster teherhajó a tegnap- pi viharban oly erővel csapódott a Douro folyó torkolatában kiemelkedő sziklához, hogy percek alatt elsüllyedt mire a közel Ooporto kikötőből meg- érkezett egy motoros mentőhajó, a Delstert már apró szilánkokra törte a vihar és a huszonhat főből álló leg- ényiség az utolsó szálig odaveszett.

CSECSEMŐRBLŐ FARKASOK

SARAJEVÓ, Bosznia, február 4 — A SZOKATLAN HIDEG ÉS A MA- GAS HÓ ISMÉT A KARAMOK KÖ- ZELÉBE SZOKTATTA AZ ERES FARKASOKAT, SŐT BIHACS FALU- BAN KÉT CSECSEMŐT HURCOL- TAK EL MAGUKKAL.

SZÖRNYETHALT A LANGOKBAN

LONDON, Ont. febr. 3. — Egy 82 esztendősi matrózus, Mrs. Hardy há- lálraégett, amidőn. ruhája a takaré- tűzhelytől lángot fogott. Fla és me- nye súlyos égési sebeket szenvedtek, miközben meg akarták menteni.

FORRADALOM SPANYOLORSZÁGBAN

VALENCIA, Spanyolország, febr. 5. — Az itteni katonai börtönben el- zárt Guerra volt minisztereinek az őrség egy részének segítségével ma- ki akarták szabadítani a forradalmá- rok, hogy megdöntsék Primo de Ri- vera diktatúráját. A kísérlet meghi- suit, a kormány ostromállapotot je- lentett be és Spanyolország ismét vé- res napok előtt áll.

PORRÁÉGETT INDIAN-ISKOLA

PUNNICHY, Sask. febr. 2 — A Punnichytől hét mérföldre levő Gor- don Indian iskola, mely a legregibb ilyenemű intézmény Saskatchewan tar- tományában, tegnap délelőtt folyamán porráégett. Az iskolás gyerekeket ese- rencsére mind megmentették.